

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

AKTIVIZUJÍCÍ VÝUKOVÝ SCÉNAŘ

vytvoření v rámci Projektu

„Virtuální a aktivizační metoda výuky – reálné výsledky vzdělávání“

Projekt je spolufinancován v rámci programu Evropské unie
Erasmus+

TÉMA:

Pojmy související s uprchlictvím

Cíle vyučovací hodiny:

Žáci poznají nejdůležitější pojmy související s tematikou uprchlictví.

CÍLOVÁ SKUPINA: Žáci základních škol.

METODY PRÁCE: Brainstorming, práce ve skupinách, individuální práce, diskuse.

DOBA TRVÁNÍ: 1 vyučovací hodina.

DIDAKTICKÉ POMŮCKY: Multimediální projektor, počítač, video, flipchart, barevné fixy.

PRŮBĚH HODINY:

1. Požádejte žáky, aby uvedli pojmy, které si spojují s uprchlictvím. Napište je na tabuli.

Čas 5 minut.

2. Rozdělte žáky do skupin. Mezi všechny skupiny rozdejte sadu nastříhaných listů s pojmy a popisy pojmů. Požádejte žáky, aby pojmy přiřadili k popisům.

Okomentujte pojmy.

Napište na tabuli pojmy, s nimiž měli žáci potíže.

Čas 5 min.

3. Přehrajte video: Uprchlíci, migranti, osoby žádající o azyl: kým jsou?

<https://www.youtube.com/watch?v=BbLKSMUO9XI>

Čas 5 min.

Pro změnu jazyka titulků ve videu:

- klikněte na nastavení
- titulky
- automaticky přeložit
- zvolte příslušný jazyk

4. Prezentujte a vysvětlete žákům definice níže uvedených pojmů. Rozdělte je do skupin. Vystříhnete pojmy a jejich význam, požádejte žáky rozdělené do skupin, aby spojili jednotlivé pojmy s jejich významy.

Čas: 20 min

Asimilace	Azyl	Diskriminace	Fakta	Integrace	Migrace	Migrace obyvatelstva
Dočasná ochrana	Doplňková ochrana	Izolovaný	Tolerovaný pobyt	Procedura	Status uprchlíka	Migrant
Multikulturalismus	Mýtus	Uprchlík	Předsudek	Muslim	Stereotyp	Terorista
Terorismus	Islám	Tolerance	Empatie	Uprchlíká krize v Evropě	Lidská práva	Manipulace

změna místa bydliště nebo přechodného pobytu. Přemísťování se obyvatelstva je zcela přirozeným jevem, ke kterému docházelo ve všech dobách.

koncepce, podle níž má každý člověk určitá práva, jejichž zdrojem platnosti je přirozená lidská důstojnost. Tato práva mají následující povahu:

- všeobecnou – platí na celém světě a má je každý člověk
- přirozenou – přísluší každému s ohledem na samotnou skutečnost, že je člověkem
- nezczitelnou – není možné se jich zřici
- nedotknutelnou – existují nezávisle na moci a nemohou jí být libovolně regulována
- přirozenou – platí nezávisle na jejich potvrzení státními úřady
- nedělitelnou – všechna tvoří nedílný a vzájemně závislý celek.

spočívá v respektování cizí národnosti a souvisejících s ní kulturních rozdílů. Znamená také pochopení odlišností. Jedná se o respektování názorů, původu, postojů, vkusů apod. Stručně řečeno, respekt ke svobodě jiných lidí, kteří mají jiný životní styl nežli my.

Jedná se o nerovné zacházení (zacházení s danou osobou méně příznivé nežli s jinou osobou ve srovnatelné situaci z důvodu určité vlastnosti této osoby). Je to forma nebo důsledek sociálního vyloučení. Souvisí s určitým jednáním/úkonem nebo jejich absencí. Je důsledkem otázky moci, čili toho, kdo definuje určité skupiny jako nadřazené nebo podřazené.

je jinak místem bezpečného pobytu (lat. asylum – „útočiště“). V dobách starověku a středověku byl azyl udělován například ve svatyních, v nichž nacházeli útočiště stíhaní zločinci. Azyl může získat osoba, které je nutno zajistit ochranu, a současně pro udělení ochrany hovoří důležitý zájem Polska. Podle zákona o cizincích ze dne 13. června 2003 je cizincem „osoba pobývající na území daného státu, avšak nemající jeho státní příslušnost“ (hovorově: každý cizinec). Forma ochrany udělovaná cizincům v případě, kdy je to nezbytné pro zajištění těmto osobám bezpečnosti, a kdy proto hovoří důležitý zájem Polské republiky. Tato ochrana má politickou povahu a v praxi není v Polsku uplatňována. Podle polského právního řádu azyl není totéž, co status uprchlíka, avšak v mezinárodní terminologii pojmy „status uprchlíka“ a „azyl“ nejčastěji znamenají totéž.

je osoba, která mění místo svého bydliště, a přemisťuje se z jednoho místa v zemi na jiné nebo z jedné země do jiné země. Migrant může měnit místo svého pobytu z různých důvodů, a to především politických nebo ekonomických.

v psychologii se pojem empatie vztahuje ke schopnosti všimnout si emočních stavů druhých a vcítit se do nich. Empatičtí lidé si uvědomují pocity druhých lidí, vidí základ jejich hodnot a dokáží se vcítit do konkrétních situací. Takové vnímání světa umožňuje ověřit si vlastní názory a přiznat si chyby, a také výrazně omezit agresivní chování.

oddělený » v kontextu někoho odděleného od skupiny

- osamělý,
- separovaný,
- oddělený,
- samotný,
- odcizený,
- izolovaný,

je jednou z akulturačních strategií (mechanismů pro přijímání „cizí kultury“). Spočívá v odmítnutí kultury země původu a osvojení si nových norem a hodnot. Obvykle vychází z touhy dosáhnout dobrého postavení ve společnosti, která se nestaví kladně k odlišnostem. Asimilace souvisí se státní politikou zaměřenou na eliminaci kultur menšin. Spočívá v co největším přizpůsobení se okolnímu prostředí. Vede ke zničení kořenů a tím i ke ztrátě pocitu stability. Jednotlivcům komplikuje vstup do společnosti.

je jednou z pěti forem právní ochrany cizinců. Je udělována cizincům, kteří masově přicházejí na území Polska v případě války, etnického konfliktu, občanské války, invaze cizí armády nebo hrubého porušení lidských práv.

forma vyvíjení nátlaku na osobu nebo skupinu osob takovým způsobem, aby nevědomky a z vlastní vůle realizovala cíle manipulátora. Jejím cílem je přimět osobu nebo skupinu osob k jednání, které je v rozporu s jejich nejlepšími zájmy.

příběh o božstvech a nadpřirozených bytostech, předávaný danou společností, obsahující vysvětlení smyslu světa a lidí s jejich kolektivními a individuálními zkušenostmi, nebo anonymní nadčasový příběh o postavách vycházející z ústní tradice

existující stav věcí a v hovorovém smyslu událost, k níž došlo na určitém místě a v určité době. V tomto smyslu fakta nemohou být událostí, k níž ještě nedošlo, lze však hovořit o předvídání budoucích faktů – čili událostí, které pravděpodobně nastanou

krize probíhající v Evropě na počátku 21. století způsobená masivním příchodem uprchlíků a migrantů na tento kontinent. Jedná se o největší jev tohoto typu od dob 2. světové války. Za počátek krize se považuje rok 2015, avšak počet imigrantů a uprchlíků přicházejících do Evropy narůstal již dříve.

stanovená pravidla pro vyřizování určité záležitosti, obvykle úřední nebo právní povahy.

proces vzájemné adaptace mezi imigranty a přijímající společností. Jedná se o jednu ze čtyř akulturačních strategií. Spočívá ve spojování vlastností a hodnot různých kultur, je založena na pocitu vzájemné akceptace. Integrace je dvoustranný proces, který zahrnuje rovněž přijímající společnost, v němž je nutno vytvořit zároveň prostor pro odlišné identity migrantů, jak rovněž mechanismy pro jejich harmonické soužití s kulturou přijímající země. Jedná se o optimální strategii z hlediska zdravého fungování jedince ve společnosti.

je jednou z pěti forem právní ochrany cizinců. Udělení statusu uprchlíka znamená, že jim budou přiznána všechna práva, která mají polští občané: právo na práci, lékařskou péči, sociální podporu. Osoba se statusem uprchlíka obdrží pobytovou kartu a ženevský cestovní doklad na dobu dvou let.

je přemístění se z území na území spojené se změnou bydliště. Mezi formy migrace patří mezi jinými: emigrace, imigrace, evakuace, deportace, repatriace, přesídlení a také uprchlictví. Uprchlictví je velmi často zaměňováno s ekonomickou migrací. Jedním z úkolů vlády je odlišit osoby, které utekly z důvodu pronásledování, od těch, které dobrovolně svou zemi opustily z ekonomických důvodů za účelem nalezení lepších životních podmínek.

Zjednodušený, zkrácený a hodnotově zatížený obraz reality, který funguje v povědomí společnosti. Zjednodušení a zobecnění, které si sami vytváříme, abychom dali světu řád. Vztahuje se na sociální skupiny, osoby, situace, instituce. Je fixován mnohonásobným opakováním. Obvykle vzniká v důsledku nereflktovaného přijímání názorů rozšířených v daném prostředí.

Co je to stereotyp?

Stereotyp jsou znalosti o jiných skupinách, které přetrvávají ve společnosti. Tyto znalosti jsou souborem různých informací o jiných sociálních skupinách, které jsou všeobecné mezi členy dané kulturní společnosti. Stereotypní vnímání je další výzvou, které můžeme čelit,

když hovoříme o migracích.

Kdy vznikají stereotypy?

Jak tedy může mechanismus stereotypizace souviset s naším tématem migrace? Máte nějaké nápady? Při odpovědi na tuto otázku vyvstává řada dalších otázek: Co víme o uprchlících? Kdo jsou lidé, kteří hledají útočiště v Evropě? Proč utíkají ze svých zemí? Co dělali, čím se zabývali ve svých zemích? Co víme o jejich náboženství? Co víme o islámu? Co víme o jiných náboženstvích, která vyznávají? Veřejná debata o uprchlících byla založena především na stereotypech. Abychom mohli čelit tomuto vnímání světa, potřebujeme spolehlivé znalosti a fakta.

Čím se vyznačují stereotypy? Jsou:

- Jednoduché – jedná se o velmi jednoduché, nesložité informace o jiných skupinách.
- Získávané – získáváme je v procesu socializace.
- Chybné – protože jsou založeny na zobecnění vlastností daného jedince v celé komunitě. A takováto zobecnění jsou zpravidla chybná.

Odolné proti změnám – je velmi obtížné je zlikvidovat nebo dokonce upravit.

různě motivované, nejčastěji ideologicky, plánované a organizované zločinecké akce jednotlivých osob nebo skupin, jejichž účelem je vynutit si od úřadů a společnosti určité chování a plnění, často s negativním dopadem na osoby vyskytující se v okolí; tyto akce jsou prováděny s maximální bezohledností pomocí různých prostředků (psychický nátlak, fyzické násilí, použití zbraní a výbušnin), a to za podmínek záměrně vyvolané publicity a strachu ve společnosti

podřízený Bohu, mohamedán – vyznavač islámu. V Koránu se tento termín vztahuje pouze na vyznavače muslimského náboženství. Pojem muslim je dnes velmi často zaměňován nebo ztotožňován s pojmem islamista. Muslim je ve skutečnosti vyznavač islámu, zatímco islamista je stoupenec politické doktríny nazývané islamismem.

Druh postoje spočívající v odmítnutí něčeho nebo někoho bez racionálních důvodů. Vzniká tehdy, když někdo hodnotí, vyjadřuje negativní úsudek bez žádných důvodů, nejčastěji na základě nepravdivých nebo neúplných informací. Může vyplývat z představ, které jsou v společnosti nebo komunitách zafixovány. Obzvláště nebezpečný je v případě, kdy nabývá institucionální povahy a/nebo stává se součástí určitých ideologií. Souvisí s emocemi.

osoba věřící tomu, že jedná ve prospěch „dobré“ věci, která má přinést větší dobro široké veřejnosti, kterou údajně tato osoba a její organizace zastupuje. Teroristé si jsou vědomi toho, že jejich akce jsou součástí většího plánu, jehož realizace vyžaduje mnoho let.

přítomnost mnoha různorodých kultur v rámci jednoho státu nebo politika státu vůči kulturní různorodosti spočívající v existenci mnoha různých kulturních, národnostních a náboženských skupin v rámci jednoho státu.

Cizinci, který nesplňuje podmínky pro udělení statusu uprchlíka, se uděluje doplňková ochrana, a to v případě, že návrat do jeho vlasti jej může vystavit skutečnému riziku utrpění vážné újmy v podobě: uložení trestu smrti nebo popravy; mučení, nelidského nebo

ponižujícího zacházení nebo trestání; vážného a individuálního ohrožení života nebo zdraví v důsledku všeobecného násilí vůči civilnímu obyvatelstvu v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu – a vzhledem k tomuto nebezpečí nemůže nebo nechce využít ochrany země původu.

se podle článku prvního Ženevské úmluvy ze dne 28. července 1951 rozumí osoba, která „se nachází mimo svou vlast v důsledku oprávněných obav před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodu příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů”.

Uprchlík – osoba, která musela opustit území, na kterém bydlela, a to z důvodu pronásledování různého typu. Z toho vyplývající ohrožení života, zdraví nebo svobody nejčastěji souvisí s ozbrojenými konflikty, náboženským pronásledováním či z důvodu rasy nebo politických názorů.

je jednou z pěti forem právní ochrany cizinců. Uděluje se, pokud by k vyhoštění cizince mohlo dojít pouze do země, kde by bylo ohroženo jeho právo na život, svobodu a osobní bezpečnost, kde by mohl být mučen nebo podroben nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu nebo nucen k práci nebo zbaven práva na spravedlivý proces nebo potrestán bez právního důvodu, jakož i porušeno právo na rodinný život nebo porušena práva dítěte v míře vážně ohrožující jeho psychický a fyzický vývoj.

monoteistické náboženství (víra v existenci jednoho boha), na počátku 21. století druhé nejrozšířenější náboženství na světě po křesťanství. Svatou knihou islámu je Korán a zjevení v něm obsažené má být konečným a neměnným Alláhovým poselstvím lidem. Slovo islám v arabštině znamená podřízení se vůli Boží. Islám má společné kořeny s judaismem a křesťanstvím.

5. Přehrajte video „Světový den uprchlíka” – doba trvání 2 min.

[Světový den uprchlíka 2020 #WorldRefugeeDay - YouTube](#)

Pro změnu jazyka titulků ve videu:

- klikněte na nastavení
- titulky
- automaticky přeložit
- zvolte příslušný jazyk

Zdroje:

PL

1. Urząd do Spraw cudzoziemców
<https://udsc.gov.pl/uchodzczy-2/uchodzczy/sloownik/>
2. Urząd do Spraw cudzoziemców
<https://udsc.gov.pl/cudzoziemcy/obywatele-panstw-trzecich/zobowiazanie-do-powrotu/przeslanki-negatywne-zobowiazania-cudzoziemca-do-powrotu/zgoda-na-pobyt-tolerowany/dokument-wydawany-po-udzieleniu-zgody-na-pobyt-tolerowany/>
3. Uchodźcy Info
<http://uchodzczy.info/infos/pojecia-i-definicje/>

4. ENCYKLOPEDIA ZARZADZANIA

<https://mfiles.pl/pl/index.php/Migracja>

SK

5. [Naši utečenci.sk](http://www.nasiutecenci.sk)

<http://www.nasiutecenci.sk/utecenci.html>

6. Liga za ľudské práva

<https://www.hrl.sk/sk/co-robime/temy/utecenci-a-azyl/>

7. <https://euractiv.sk/>

<https://euractiv.sk/section/spravodlivost-a-vnutro/opinion/utecenci-migracia-dojmy-pojmy/>

SK

8. Právne predpisy/Zbierka zákonov Slovenskej Republiky.

Dohovor o právnom postavení utečencov z 28 lipca 1951 r

<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1996/319/>

9. Tyzden.sk. Liga ľudských práv, občianske združenie podporujúce utečencov žijúcich na Slovensku.

[migračný kompas: Utečencov je už viac ako 70 miliónov. Vyháňajú ich vojny aj klimatická zmena | Spoločnosť | .týždeň - iný pohľad na spoločnosť \(tyzden.sk\)](http://www.tyzden.sk)

10. The UN Refugee Agency Slovensko

[UNHCR Slovensko](http://www.unhcr.org/sk)

CZ

11. The UN Refugee Agency Česká Republika

[UNHCR Česká republika](http://www.unhcr.org/cz)

12. The UN Refugee Agency Česká Republika

[UNHCR v České republice. Sami jsme byli uprchlíci. - YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=dDqdkPevxt0)

SK/CZ/PL

13. Migration matters **#rethinkmigration**

[Kdo jsou uprchlíci, migranti, žadatelé o azyl? - YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=dDqdkPevxt0)

14. Liga za ľudské práva Asylum procedure in Slovakia: main questions answered:

<https://www.youtube.com/watch?v=dDqdkPevxt0>

Přílohy:

PL

1. Urząd do Spraw cudzoziemców

<https://udsc.gov.pl/uchodzczy-2/uchodzczy/sloownik/>

2. Urząd do Spraw cudzoziemców

<https://udsc.gov.pl/cudzoziemcy/obywatele-panstw-trzecich/zobowiazanie-do-powrotu/przeslanki-negatywne-zobowiazania-cudzoziemca-do-powrotu/zgoda-na-pobyt-tolerowany/dokument-wydawany-po-udzieleniu-zgody-na-pobyt-tolerowany/>

3. Uchodźcy Info

<http://uchodzczy.info/infos/pojecia-i-definicje/>

4. ENCYKLOPEDIA ZARZADZANIA

<https://mfiles.pl/pl/index.php/Migracja>

SK

5. Právne predpisy/Zbierka zákonov Slovenskej Republiky.

Dohovor o právnom postavení utečencov z 28 lipca 1951 r

<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1996/319/>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

6. Tyzden.sk. Liga ľudských práv, občianske združenie podporujúce utečencov žijúcich na Slovensku.

[migračný kompas: Utečencov je už viac ako 70 miliónov. Vyháňajú ich vojny aj klimatická zmena | Spoločnosť | .týždeň - iný pohľad na spoločnosť \(tyzden.sk\)](#)

CZ

7. The UN Refugee Agency Česká Republika

[UNHCR v České republice. Sami jsme byli uprchlíci. - YouTube](#)

SK/CZ/PL

8. Migration matters **#rethinkmigration**

[Kdo jsou uprchlíci, migranti, žadatelé o azyl? - YouTube](#)

9. Liga za ľudské práva Asylum procedure in Slovakia: main questions answered:

<https://www.youtube.com/watch?v=dDqdkPevxt0>

10. **PL/SK/CZ** Słownik pojęć

M. Lipińska (red.), K. Białek, A. Kowalska, E. Kownacka, M. Piegat-Kaczmarczyk, Warsztaty kompetencji międzykulturowych – podręcznik dla trenerów , Warszawa 2008